

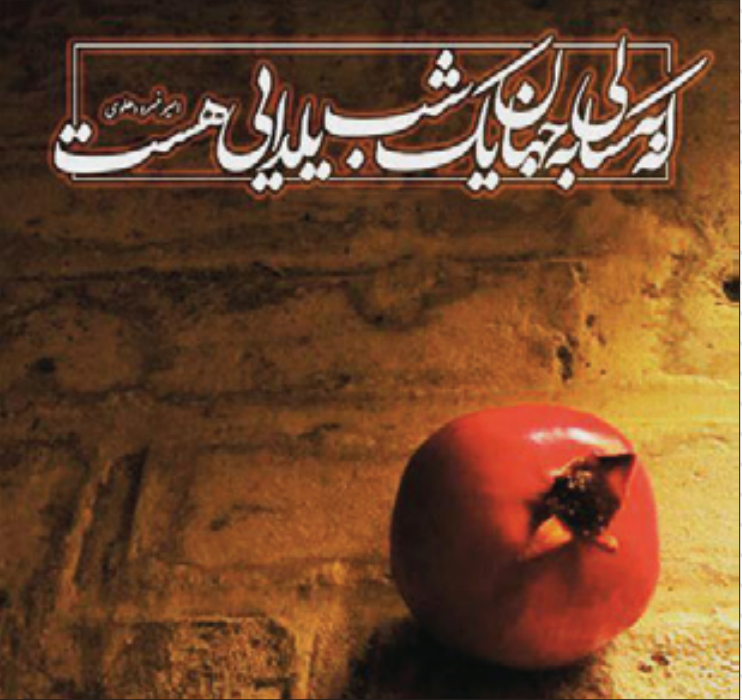
فرهنگ روضی

پنج شنبه
۲۹ آذر ۱۳۹۷
۱۲ ربیع الثانی ۱۴۴۰
۸ صفحه/شماره ۴۰۲۱

حکمت روز
امام باقر (ع)

صله رح اعمال را پاکیزه، اموال را بسیار، بلا را دفع و حساب (قیامت) را آسان می کند و مرگ را به تأخیر کافی (ط-الاسلامیه) ج ۲، ص ۱۵۰ - تحف العقول، ص ۲۹۹ می اندازد.

با شاعران

گزارش
مریم ترسول

گفت‌وگویی با پدر نگارگری خراسان روضی به بهانه خلق یک تابلوی نقاشی که «یلدا» سوژه آن است

شبی در انتظار نور

حرف اول: احترام به بزرگ تر
این استاد نگارگری حرف را با تابلوی یلدایی اش آغاز می کند و می گوید: من برای همه تصاویر این تابلو، مثل یک کارگردان برنامه ریزی کرده‌ام، مثلاً پدر بزرگ را که در میان جمع احترام ویژه‌ای دارد بالا ی مجلس نشانده‌ام، چون این احترام به بزرگ‌ترها از مهم‌ترین مشخصه های شب یلداست. اگر دقت کنید، می‌بینید که در این ضیافت برای پدر بزرگ و پدر خانواده، م‌خده‌ای مهیا کرده‌اند تا محبت و احترام خود را به آن‌ها نشان دهند و دور تا دور آن‌ها را عروس‌ها، دامادها و نوه‌ها گرفته‌اند. «باسط راه»، از شرم و حیای دختران سرزمین مان که در آداب و سنن ایرانی نیز تبلور ی باز دارد، چنین می‌گوید: در تابلوی شب یلدا هم دختران جوان و محجوبی را می‌بینید که در گوشه‌ای از مجلس، به نظاره ایستاده‌اند و وارد جمع نشده‌اند. میوه‌های رنگارنگ، سفره آراسته، سازهایی در دست جوان‌ترها و لباس‌های این خانواده بزرگ، همگی حکایت از صمیمیت و شادابی این مجلس دارند. اوشب یلدا را یک انتظار دسته جمعی برای به تماشا نشستن نور توصیف و ایرا از امیدواری می‌کند: کانون خانواده‌ها در این شب گرم سفره شان پُرپر ک باشد.

۶ ماه تلاش برای شب یلدا

این هنرمند در باره ویژگی‌های این تابلو نیز بیان می‌کند: نقاشی تابلوی شب چله‌شش ماه به طول انجامید و بیش از ۱۲۰ رنگ در این تابلو استفاده کردم که همه آن‌ها رنگ‌هایی شرقی پسند هستند. او اظهار کرد: این تابلو با قطع ۹۰ در ۱۲۰ و با به کارگیری رنگ گواش، آکرلیک و آب رنگ خلق شده است.

شب چله و دور همی شاد به میزبانی استاد

از استاد در باره برنامه اش در شب یلدا می‌پرسیم و او به چاشنی لیخدنی پاسخ می‌دهد: منزل ما از آن خانه‌هایی

صفحه آخر

<div><div><div><div><div></div><div><div>Nishapur</div></div></div></div><div>نیشاپور</div><div>۰۷۲-۱۳</div></div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Quchan</div></div></div></div><div>قوچان</div><div>۰۹۱-۹</div></div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Sabzevar</div></div></div></div><div>سبزوار</div><div>۰۴۷-۱۵</div></div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Dargaz</div></div></div></div><div>درگز</div><div>۰۷۲-۸</div></div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>TorbatHeydarieh</div></div></div></div><div>تربت حیدریه</div><div>۰۲۷-۱۳</div></div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Torbatjam</div></div></div></div><div>تربت جام</div><div>۰۱۷-۱۱</div></div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Taybad</div></div></div></div><div>تایباد</div><div>۰۷۲-۱۴</div></div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Mashhad</div></div></div></div><div>مشهد</div><div>۰۷۲-۱۱</div></div></div>
---	--	--	---	--	---	--	---

روژ نامه خراسان روضی: رتبه یک نشریات استانی	صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری خراسان	دفتر مرکزی: مشهد، بلوار شهیدصادقی	نمابر دبیر خانه: ۰۵۱۳۷۶۲۴۳۹۶	چاپ مشهد: شهر چاپ خراسان
مدیر مسئول: محمد سعید احدیان	سر دبیر: سیدعلی علوی	صندوق پستی: ۵۱۱-۹۱۷۳۵	پدیرش آگهی و اشتراک: ۰۵۱۳۷۰۱۰	روابط عمومی: ۰۵۱۳۷۰۰۹۱۱۱
		تلفن: ۰۵۱-۳۷۶۳۴۰۰	پیامک: ۲۰۰۰۹۹۹	نمابر تحریریه: ۰۵۱۳۷۶۲۶۵۰۱

یادداشت
محمد سنجرى

مدیر کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی خراسان روضی

اهمیت اصلاح نگرش ایمنی در میان کارگران باهدف کاهش حوادث ناشی از کار

اهمیت و نقش نیروی کار در بنگاه های اقتصادی به عنوان موتور محرک چرخه اقتصادی جامعه بر کسی پوشیده نیست. با این حال متأسفانه سالانه تعداد زیادی از کارگران به دلیل حوادث ناشی از کار و ابتلا به بیماری های شغلی خسارات سنگینی را برای خویش و بنگاه اقتصادی رقم می زنند. به طوری که حوادث ناشی از کار به عنوان یکی از عوامل مهم در دست دادن نیروی انسانی کارآمد و هدر رفت سرمایه و زمان، تهدیدی برای توسعه و پیشرفت کشور محسوب می شود. این جنس حوادث تأثیر بسیار زیادی بر بهره وری کارکنان صنایع مختلف و در نهایت بر اقتصاد جامعه می گذارد. علاوه بر این مرگ زودرس کارگران در اثر حوادث شغلی موجب اتلاف منابع انسانی می شود. چنان که سالانه حدود ۴ درصد تولید ناخالص کشور صرف هزینه های جبران خسارت ناشی از کار می شود. حال به منظور پیشگیری از حوادث ناشی از کار، ۵۸بازرس در استان نقش نظارتی و اجرایی به منظور صیانت از نیروی کار را عهده دار هستند. چنان که در هشت ماه نخست امسال حدود۱۸هزار و ۳۳۵مورد بازرسی از کارگاه های استان صورت گرفته که این عدد نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ۱۲ درصد رشد داشته است. طی هشت ماه نخست امسال شاهد وقوع ۵۱۱حادثه در استان بودیم که این رقم نسبت به مدت مشابه سال گذشته با کاهش ۳۷ درصدی روبه رو بوده است. حال از میان ۵۱۱حادثه به وقوع پیوسته ۲۹ مورد منجر به فوت شده است که متأسفانه خسارت مستقیم ناشی از این حوادث حدود ۸۰میلیارد ریال از پایزی می شود. البته در اغلب موارد حوادث ناشی از کار موجب از کار افتادگی موقت می شود که ممکن است ماه هادوام یا بد. علاوه بر این حوادث همیشه موجب ایجاد اضطراب و ناراحتی شدید خانواده فرد قربانی می شودو ممکن است در زندگی خانوادگی وی نیز آثار فلاکت باری باقی بگذارد. نکته حائز اهمیت آن است که طی سال های اخیر صدور انواع و اقسام بیمه نامه ها موجب شده تا بعضی از کارفرمایان با دریافت آن ها، به بیمه کردن ریسک فعالیت کسب و کار خود اقدام کنند و به وظایف خود در چار چوب ماده ۹۱قانون کار که شامل آموزش، تأمین مسائل حفاظت فردی، نظارت بر استفاده از این ابزار و نظارت بر کار کارگر است، بی اعتنا باشند. هر چند که تمامی اعمال ناسالم الزاماً به بروز حادثه منجر نمی شودو عده حوادث نیز صدمه جسمانی را در پی ندارد اما این ها همه، برای پیشگیری از حوادث ناخوشایند آینده که عواقب آن ممکن است از حوادث امروزی وخیم تر باشد، لازم است به بررسی علل بروز حوادث به عنوان عوامل موثر در اجرای برنامه های بهداشتی و ایمنی توجه شود، چرا که رعایت نکردن مسائل ایمنی هزینه های مختلفی را به بنگاه های اقتصادی تحمیل می کند که از جمله آن می توان به هزینه های پزشکی، درمان فراد آسیب دیده، توقف فعالیت در زمان حادثه، مرخصی نیروی کار آسیب دیده، پرداخت اضافه کاری به سایر کارکنانی که وظیفه کارگر آسیب دیده را انجام می دهند، جرایم و خسارت پرداختی به نیروی آسیب دیده... اشاره کرد. شواهد پژوهش ها حاکی از آن است که بیشتر حوادث به جای آن که معلول ابزار و تجهیزات باشد، توسط انسان رخ می دهد. چنان که می توان به صراحت اذعان کرد؛ دو عامل نظارت نکردن کارفرما بر کار کارگران با حدود۳۵تا۳۶درصد و سهل انگاری کارگران در فرایند انجام کار با ۳۴تا۳۵درصد؛ عمده ترین سهم را در بروز حوادث ناگوار دارند. با این حال آن چه که مسلم است، ایجاد یک محیط امن و سالم به همکار کارفرما کارفرمایان و کارگران بستگی دارد. بنابراین تأمین محیط کاری سالم و بهداشتی یک فرایند دو جانبه است، و الا لازم است ضوابط و تدبیرات مشخصی در جهت ارتقای سلامت نیروی کار در هر جامعه ای تأثیرات مثبت اقتصادی بیشتری را بر خواهد داشت. اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی با انجام اقداماتی همچون اجرای سیستم خودبازرسی، پلمب کارگاه های ناایمن، تشکیل کارگروه ساختمان در هر شهرستان، برگزاری دوره های آموزش مشترک با سازمان ها و نهادهای ذی ربط... این مهم را پیگیری می کند. علاوه بر این راهکارها و اقداماتی همچون تشکیل کمیته های حفاظت فنی و بهداشت کار در کارخانه ها بر نحوه صحیح انجام کار، حمایت نسبی مدیریت کارخانه از برنامه های ایمنی و توجه کافی به بهبود شرایط محیط کار و آسایش روانی کارگران، تحقیق درباره علل ایجاد حوادث و ارائه راه حل به منظور جلوگیری از بروز مجدد آن ها، تأمین آرامش و آسایش کارگران با فراهم کردن امکانات و وسایل تفریحی لازم و... نیز باید در دستور کار قرار بگیرد. البته اصلاح نگرش و ارتقای فرهنگ ایمنی در میان کارگران، نیازمند آموزش ایمنی با اولویت پرورش باورهای این بخش در میان فعالان این حوزه و شناخت صحیح از موقعیت های خطرناک و متعاقباً کاهش آسیب های احتمالی می توانند در این عرصه بسیار راهگشا باشد. امروز مخاطرات ناشی از بروز حوادث در محل کار باید به عنوان یکی از دغدغه های جامعه کارگری و دست اندرکاران مسائل بهداشت، سلامت و ایمنی محیط کار مطرح شود. لذا کارفرمایان باید بتوانند با شعار «پیشگیری بهتر از درمان است» سیستم را به سمت وسوی سوق دهند که به جای پیدا کردن راه حل برای مشکلات، از بروز آن ها پیشگیری کنند. در این راستا لازم است مخاطرات و منابع تولید ریسک در فرایندهای کاری شناخته و پس از تجزیه و تحلیل به کاهش یا حذف آن ها اقدام شود.

<div><div><div><div><div></div><div><div>TorbatHeydarieh</div></div></div></div><div>تربت حیدریه</div><div>۰۲۷-۱۳</div></div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Torbatjam</div></div></div></div><div>تربت جام</div><div>۰۱۷-۱۱</div></div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Taybad</div></div></div></div><div>تایباد</div><div>۰۷۲-۱۴</div></div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Mashhad</div></div></div></div><div>مشهد</div><div>۰۷۲-۱۱</div></div></div>
--	---	--	---

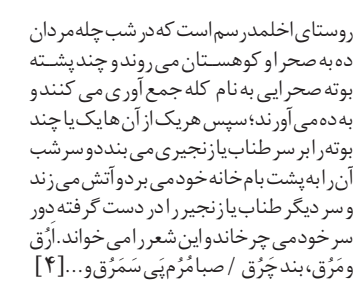
روژ نامه خراسان روضی: رتبه یک نشریات استانی	صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری خراسان	دفتر مرکزی: مشهد، بلوار شهیدصادقی	نمابر دبیر خانه: ۰۵۱۳۷۶۲۴۳۹۶	چاپ مشهد: شهر چاپ خراسان
مدیر مسئول: محمد سعید احدیان	سر دبیر: سیدعلی علوی	صندوق پستی: ۵۱۱-۹۱۷۳۵	پدیرش آگهی و اشتراک: ۰۵۱۳۷۰۱۰	روابط عمومی: ۰۵۱۳۷۰۰۹۱۱۱
		تلفن: ۰۵۱-۳۷۶۳۴۰۰	پیامک: ۲۰۰۰۹۹۹	نمابر تحریریه: ۰۵۱۳۷۶۲۶۵۰۱

به روایت تاریخ
غلامرضا آذری خاکستر

نگاهی به بعضی آداب «چله» و خواص میوه‌های این شب در فرهنگ عامه خراسان از پرتاب پوست هندوانه تا گرفتن فال سوزن

آیین ها و جشن های ملی ریشه در تاریخ و باورهای فرهنگی عموم مردم دارند. شب چله یلدا از پیشینیان به نسل های کنونی منتقل و به عنوان جشنی ملی بین ایرانیان شناخته شده است. شب چله در فرهنگ ایرانیان نماد شروع زمستان و بلندترین شب سال است. درباره معنی آن در فرهنگ معین آمده است: «یلدا واژه سریانی و به معنای تولد و زایش است. یعنی تولد مهر (میترا) در شب اول زمستان که بلندترین شب سال است و ایرانیان به یمن تولد مهر در این شب جشنی برپا می کنند. آن شب را به این لحاظ شب چله یا چله می گفتند که زمستان به چله بزرگ که چهل روز است و نیم چله یا چله کوچک بیست روز می باشد، تقسیم می شود لذا کشاورزان، در قدیم به مناسبت پایان دوران میوه ها در اول زمستان چنین جشن و مراسمی برگزار می کردند.» [۱]در این نوشتار مروری به آداب و رسوم و باورهای مردم خراسان در شب چله داریم.

روستای اخلمدر، رسم است که در شب چله مردان ده به صحر او کوهستان می روند و چندپشته بوته صحرایی به نام کله جمع آوری می کنندو ده ده می آورند؛ سپس هریک از آن هایک یاچند بوته را بر سر طناب یا زنجیری می بنددو سرشب آن را به پشت بام خانه خود می بردو آتش می زند و سر دیگر طناب یا زنجیر را در دست گرفته دور سر خود می چرخاندو این شعر را می خواند. اَرَقْ و مَرَقْ بند چَرَقْ / صبا مُرَمِّی سَمَرَقْ و... [۴]

فال سوزن

یکی از رسم های خراسانیان در پایان شب چله، فال سوزن است، بدین گونه که پیرزنی کهنسال و با کمال که شعری می داند، پیاره یاچه ای آب ندیده را به دست می گیرد و دخترکی نابالغ و معصوم، بر آن پاچه سوزن می زند. حاضران از دل نیت می کنندو آن زن سالخورده و با کمال، اشعار مربوط به فال سوزن را می خواند. بعد از آن که خواندن هر بند شعر تمام شد، کسی که نیت کرده، آن شعر را جواب نیت خودمی داند. سر کوچه پسندت کردم ای گل / کوتاه بودی بلندت کردم ای گل

سر بودی مثل آب لیمو / به مثل خرده قندت کردم ای گل[۵]

منابع

[۱] اسرزمین و مردم شهرستان درگز: جغرافیای تاریخی، تمدن و فرهنگ، اوضاع اجتماعی، اقتصاد، فرهنگ عامه آثار تاریخی، شعرا و دانشمندان، سیدعلی میرنیا. مشهد: سخن گستر. ۱۳۸۱، ۲۰/۱۰ [۲] پژوهشی در شناخت ایل هاو طایفه های عشایری خراسان و نقش سیاسی وروسی ایل های بزرگ در امور کشور و روابط آن ها با حکومت هاو استعمارگران. سیدعلی میرنیا. تهران: موسسه انتشاراتی و آموزشی نسل دانش. ۱۳۶۹، ص ۲۱۷

[۳] مرکز اسناد استان قدس روضی. سند شماره ۳۹۵۴۰/۴]فقايدروسوم مردم خراسان به انضمام پاره‌ای اشعار و لغات و امثال و افسانه‌ها و فال‌هاو دعاها و معماها. ابراهیم شکورزاده. تهران: صدا و سیماي جمهوری اسلامی ايران. انتشارات سروش. ۱۳۶۳، صص ۲۲۷-۲۲۸/۵] یلدا و شب چله از آغاز تا امروز. مجنی برزآبادی فراهانی. تهران: اوستا فراهانی. ۱۳۹۰، ص ۱۰

بریده کتاب

Mashhad

شهر و استان در شبکه‌های اجتماعی

داریوش ارجمند، بازیگر خراسانی گفت: برای بازی در نقش مالک‌اشتر کمی وحشت داشتم و برای همین برای ایفای آن نقش استغاره کردم. به گزارش خبرگزاری فارس، این هنرمند در مراسمی در شهر ارومیه با اشاره به این که به عشق و نام اهل بیت(ع) و سیدالشهدا(ع) به این جشنواره امداد، اظهار کرد: من آن زمان مطلقاً آقای میرباقری را نمی‌شناختم یک روز مرا صد کرد و با پنده نیز صحبتی شد و من نگاهی به کسانی که قرار بود در این سریال ایفای نقش کنند این اختام و بعد به مشهد رفتم.

ارجمند تصریح کرد: برای من که تاریخ خوانده‌و شاگرد دکتر شریعتی بودم وامام علی(ع) را از زبان او شنیدم و عظمت امام علی(ع) را از زبان او در دوران دانشجویی درک کرده‌ام، بسیار وحشت داشتم که این نقش را بازی کنم.

وی بیان کرد: چون آن زمان حداقل ۵۰ دبیرستان در ایران وجود داشت که نام آن‌ها مالک اشتر بود، گروه هنری به نام مالک اشتر وجود داشت، تیپ و لشکر در جبهه به اسم مالک اشتر بود، در مشهد چند مسجد به نام مالک اشتر بود، یادگان به این نام داشتیم، این نام در ایران با فاصله زیادی از امام علی(ع) در تبه دوم قرار دارد و به عنوان فردی که در کاب ایشان بوده، شناخته می‌شد و بنابر این استعاره و قبول نقش کردم.

۷ نوع میوه برای سفره شب یلدا

خراسان از دیرباز خاستگاه فرهنگ و آیین های ملی بوده است و در هریک از مناطق آن جشن ها با شور خاصی برگزار می شود. باقر اسیدن شب چله مردم با شور و اشتیاق به استقبال آن می روندو در خانه بزرگان جمع می شوندو به شب نشینی می پردازند. در این شب اقسام میوه و تنقلات را تهیه می کنند، دور هم جمع می شوندو ضمن گفت و گو میوه و تنقلات را میل می کنند. استفاده از میوه های مختلف در این شب از قدیم الایام تا کنون وجود دارد و برای هر میوه ای باورهای خاصی دارند، هر چند گاهی این باورها از لحاظ علمی چندان معتبر نیستند و لی چون بر خاسته از فرهنگ عامه اند از اعتبار خاصی برخوردارند. در برخی از مناطق خراسان مردم معتقدند باید هفت نوع میوه برای سفره شب یلدا تهیه کنند یا هر کس در شب چله هویج و گلابی و انار و زیتون سبز بخورد در تابستان سال بعد از گزند جانور آن به ویژه نیش عقرب در امان خواهد بود.

نخچه ای برای عروس

«از دیگر مراسم شب چله فرستادن خوانچه میوه از طرف داماد برای عروس است. در این خوانچه ها هفت رنگ میوه، انار، پرتقال، خربزه، سیب، گلابی و هندوانه می گذارند و میوه ها را با پیراهن بلند رنگین معروف به پَر مرغ عدن می آریندو به وسیله طبق کش به خانه عروس می فرستند، همچنین در شب چله آتش رشته هم می یزند.» [۲]

خواص میوه های شب یلدا

«هندوانه میوه ای که قدمت آن در اسناد دوره قاجار نیز آمده است. طبق اسناد در سال های ۱۲۶۹ و ۱۲۷۰ ق. هندوانه برای برخی از افرادو خادمان حرم مطهر تهیه شده است.» [۳]

نویسنده گانی که در ارتباط با فوکلور یا باورهای عامیانه مردم در قدیم مطالبی گردآوری کرده یا نوشته اند، به خواص میوه های شب چله نیز پرداخته اند. از میان این پژوهشگران «دکتر شکورزاده» درباره عقاید و رسوم مردم خراسان در شب یلدا و فواید هندوانه در این شب مطالب جالبی را نوشته است: خراسانی ها عقیده دارند

آمده که جمع ۵۰ نفری از فامیل و آشنایان دور هم جمع شده اند و مراسم شادمانه و صمیمانه برگزار کرده ایم. این شب چله نیز به رسم سال های گذشته، خانه ما کانون یک دورهمی شاد دیگر خواهد بود.

یلدا: نماد غلبه روشنایی بر تاریکی

در کنار استادیکی از هنرمندان نقالی مشهد نشسته است. «جواد معینی»، معروف به «مرشد همایون» که ۳۰ سال در این رشته ابا و اجدادی زحمت کشیده، حالا در کنار نمایشگاه استاد باسط راه، یک سفره خانه سنتی دارد که با حضور مشتری های هنردوست، برای شان نقالی و پرده خوانی می کند.

مرشد همایون می گوید: شب در سنت های ما نماد شر و روشنائی نماد خیر بوده، باقر اسیدن شب یلدا، روزها طولانی و شب تاریک و کوتاه می شود و پدران ما نیز این زیبایی طبیعت را نماد پیروزی خیر بر شر می دانستند و به همین بهانه شب چله یا یلدا را در جمع گرم خانواده خود جشن می گرفتند.

او در خصوص برنامه های نقالی خودش در شب یلدا می گوید: در این شب باشکوه، من هم لباس سنتی می پوشم و پرده خوانی می کنم، حدود ۳۰ سال است که نقال هستم. معمولاً اگر قرار باشد که یک شب برنامه اجرا کنم، نبردهای کوتاه مثل رستم و اشکوبس با نبرد رستم و اسفندیار را نقالی می کنم، اگر هم مقرر شود که چند شب به مناسبت یلدا، پرده خوانی داشته باشم، نبرد رستم و سپهراب یا هفت خان رستم را اجرا می کنم که بسیار جذاب هستند.

این هنرمند از مردم می خواهد تا در این شب سنت شاهنامه خوانی را فراموش نکنند و به دوستان و اطرافیان شان هم توصیه کنند که شاهنامه بخشی از یلدایشان باشد.